

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész övre . . . . . 10 k.
Félre . . . . . 5 " "
Negyedre . . . . . 2 " "
Egy órára . . . . . 1 " "
Egyes szám ára 4 k.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRÍZS PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Nagyhasábbos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
Hirdetők aiku szerint jutányos aron vetettek fel. Helyeg-dymin
den külön beigatásért 30 kr.

Az egér.

Debreczen, szept. 1.

(k.) Nem tudjuk másnak tekinteni Szilágyi Dezsőnek a felső-baranyai egyházmegye közgyűlésén tett nyilatkozatát, mint annak a nevetséges egérnek, a mely egykor a hegynek vajudása után született vala.

Eszterendők óta ígértek, félszázada, hogy törvénybe van iktatva a felekezetek egyenjogúsítása s szükségleteiknek az állami pénztárakból fedezése s ime a liberális egyházpolitika teljes kifejlődése után, a katolikus autonomia megvalósulásának küszöbén, hogy a protestánsok az államtól nagy segítséget ne várjanak, hanem e helyett affiliálják a szegényebb egyházakat,

Ügyet sem vetnének erre a nyilatkozatra, ha nem Szilágyi Dezső mondta volna. Hiszen a mai korban, midőn mindenki erősíteni törekszik állását, minden rendszer a haladás minden eszközével kapaszkodik, hogy a többiek le ne gyűrjék a létért való küzdelemben, éppen a magyar protestáns egyház, e magyarságnak és a haladásnak évszázados védőbástyája legyen az, amely visszafelé akarjon haladni s bevonja vitorláját s átengedje a tért másoknak és mindössze rendőri szabályokkal védekezzék a nazarenizmus és felekezetenküliség hódításai ellen.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Letört virág.

— A Debreczen tarczaja —

Írta: **Jean Reibrach.**

(Folyt. és vége)

Hitt benne, igaznak kellett lennie: André szereti őt. Élete új fényben ragyogott. Szétoszlott az a sötét köd, mely eddig eltakarta előle a gyönyörű látóhatárt. Tükörbe nézett. Csunya volna-e ő? Nem, nem az. Haja szép. Szeme nagy és szelíd. Igaz, hogy arca halvány, de hát nem a hosszú egyedüllét sápasztotta-e el. Most pedig tetszeni akart. — Ugy érezte, mintha megint tizenöt éves lett volna. És mikor André rája nézett, beszélt hozzá, szinte összehorpadt valami édes szorongástól. És ha érezte közeliténék varázsát, ha ujja véletlenül a kezéhez ért, ha átkarolta derekát és táncba vitte, mennyi boldogság szállott a szívébe.

André nehezen tudta elnémitani lelkiismerete szavát, különösen mikor arra gondolt, mi lesz a vége annak a dolognak, Madame Boutarel pedig a naiv romlottság bizonyos nemével mulatott mikor nézte, hogy a szegény leány mint küzködik önmagában. Ugy tekintette az egész helyzetet, mint egy érdekfeszítő regénynek valamelyik csinos fejezetét. Ha

Mert hiszen azokat a határozatokat, amelyeket a felső baranyai egyházmegye, felekezetenküliek ellen hozott, csak a kétségbeesés parancsai kifolyásául szolgáló rendőri szabályokul tekinthetjük, azonban meg lehet róla győződve mindenki, hogy az elszakadni kívánók elszakadását épenoly kevéssé fogják megátolni, mint a hogyan a törvénynek az az intézkedése meg nem gátolta, hogy a felekezetenküliek 5 évig még kötelesek egyházi adót fizetni régi egyházuk számára. Ennek a bajnak nincs más orvossága, mint minél több, minél jobb fizetésű, minél buzgóbb papok és tanítók: ezt pedig az affiliációval nem, csakis az 1848. XX. tcz. végrehajtásával lehet elérni.

A kormány erre nézve immár kötelező ígéretet tett, terminusa is van: a jövő évi költségvetés benyújtásának ideje. A Szilágyi Dezső beszédéből megtudtuk, mennyire lehet számítani ennek az ígéretnek a beváltására: Alamizsnát nyújt a kormány a legszegényebb papoknak, — egyebet semmit, pedig bizony alamizsnás papokkal élénk egyházi életet elképzelni nem lehet.

Többször kifejtettük már e kérdésben nézetünket s hangsúlyoztuk, hogy a megoldásnak olyannak kell lenni, mely mgly a megállapítandó minimumon felül feltétlenül járó korpótlékokat is biztosít a protestáns papságnak, hogy valamennyi

elérjen a tisztességes lakáson kívül 1200—1400 frt, a nyugdíjba beszámítható jövedelmet. Ehhez ragaszkodunk ma is és minden terv, a mely ezen alul marad, nem nyújt egyebet alamizsnánál s ráillik a Horatius nevetséges egérkéjének hasonlata.

S az az egérke nemcsak nevetséges, hanem a mellett még éhes is, hogynem volna, hiszen tudvalevő, hogy a prot. papság

Hiába megy egérfogni

S hajna:

Nem tanyáz ám ott egér, hol

Üres minden kamra.

S a magyar kamra üres, de nagyon, nincs benne élelem másnak, mint a közös hadseregnek a számára, a mely aztán hagyományos osztrák hálából felmenti a magyar lobogót összetipró katonát, hanem a h zafias protestáns papság, az kénytelen 5—600 legfeljebb talán — ha igaz! — 800 frt fizetésből nyomorogni s az egyház kénytelen magát a lelkiismereti szabadság nagyobb dicsőségére rendőri intézkedésekkel körül zárolni, — ha ugyan abból is lesz valami haszna!

Ime, ide jutottunk a dicsőséges hatvanhetes kiegyezésnek harminczadik évében!

André is vele közölte aggodalmait, féltékenységet színlelt:

— Te szereted őt! — így kiáltott.

André pedig vállvonogatva csak annyit felelt rája:

— Hiszen nincs egy fillérje se!

Ketten tehát tovább is örültek kitünően kieszelt tervüknek. Boutarel ur szintén tudomást nyert arról, hogy André el akarja venni Sevel kisasszonyt, és lathatólag érdeklődött a dolog iránt. Ugy látszott különben, hogy minden gyanuja megszűnt a felesége iránt. Azt még nagyon természetesnek találta, hogy André most gyakrabban szokott beszélgetni négyszem közt Boutarelné asszonnyal: valószínűleg Revel kisasszony iránt érdeklődött. Azon nem csodálkozott, ha ketten félhalkan bizalmasan tété-á-tété-ben beszélgettek, sőt mikor néha ugy találta őket, diszkrétül visszavonult.

André és madame Boutarel félelme ily módon lassan-lassan teljesen elaludt, biztonságban éreztek magukat. Boutarel ur viselkedése nem lehetett tettetés. Az asszony most majd minden nap elment André aglegény lakásába. Egészen hozzá is szokott ehhez a mindennapi látogatáshoz s eszébe se jutott, hogy valaki esetleg követné és meglepné őt.

Egyszer aztán, mikor együtt voltak Boutarelné asszony és André, durván kopogtattak az ajtón.

— Nyissa ki, a törvény nevében!

Es belépett a rendőrtisztviselő.

Ugyanakkor, keddi este volt megint, Revel kisasszony csöngött Boutarelnéknél. Az ajtót nem nyitották ki. Másodszor is csöngött. Semmi felelet. Talán tévedésből más emeletre ment? Kedd este van. Hát mi történt? Elutazott volna hirtelen Boutarelné asszony? Nagyon elszomorodott arra a gondolatra, hogy ma nem találkozik Andréval. Aztán gondolta, hogy várni fog: hátha ő is jönni fog. Tehát várt. Az idő pedig mult. Nem maradhatott tovább is a lépcsőházban. — Elhatározta, hogy megkérdi a kapustól, hogy mi történt.

— Boutarel asszony? — mondá a kapus. — Ah, hát nem tudja.

Félni kezdett. Mit tudjon. Szerencsétlenség történt. De nem, hisz az az ember nevetett, mikor beszélt.

— Boutarel asszony nincs itthon. A ferje meglepte őt együtt a szeretőjével valami de Terremont ural.

Revel kisasszony halálsápadt lett. Ugy nézett, mintha nem értette volna e szavakat. — A kapus kivett egy estilapot a zsebéből.

— Itt van, olvassa! Nagyon mulatságos!

Leült. Még mindig remélte, hogy tévedés van a dologban, vagy André valami intrigua áldozata. Mintha álomban volna, ugy olvasta ezt, az ujság töviről hegyire elmondta az egész kalandot minden részletében. Nem lehetett itt már semmi kétség. Különösen az utolsó paszuszus minden félreértésnek elejét vette.

BELFÖLD.

Magyar liturgia és a pécsei bucsu. — A magyar ajku görög katolikusoknak régen kifejezett vágyuk, hogy a templomaikban magyar liturgiát használhassanak. Régen van már magyar misekönyv is, melyet Budapesten is használtak. A kongregáció fidei azonban csak annyit engedett meg, hogy a misét magyarul mondhatja ugyan el a pap, de a kánoni rész kivételével, amelyet oroszul kell elmondani. Firczak Gyula munkácsi és Vallyi János eperjesi gör. kath. püspökök fölterjesztést intéztek a római pápához akitől a teljes magyar liturgia behozatalát kérték. Erre a fölterjesztésre válasz még nem érkezett, sőt közbe kiadta a kongregáció fidei főntebb említett rendeletét. Természetesen, ez a magyar s különösen a hajdusági hívők közt nagyobb fokú elégedetlenségnek lett a kövekezes, amely most messze földön híres pécsei bucsun sajnálatos jelenetben fejeződött be. — E kérdésben most a felhivatalos Bud. Tud-ban min'tegy czáfolatként egy gör. kath. hírlapíró, illetékes forrásból vett értesülése alapján, elmondja, hogy a hajdu-dorogi magyarság már régen elhatározta, hogy a pécsei bucsun, a melyre sok ezer hívő egybe szokott gyűlni, mást, mint egészen magyar misét nem hallgat meg. Régi szokás szerint, a misén a hajdu-dorogi lelkész szokott misézni Ujhelyi Andor lelkész még augusztus elején folyamodott Firczak püspökhöz, hogy a misét egészen magyarul mondhasse el. A püspök a kongregáció ritum főntebb jelzett rendeletére hivatkozással ezt nem engedte meg. A hajdu-dorogiai, a kik évtizedek óta várakoznak a magyar misére, keserű lélekkel vettek hírül ezt s azzal az elhatározással mentek, Farkas Győző jegyző és Reich főgondnok vezetése alatt a bucsura, hogy ha kell, kidacozlják a magyar misét. Lengyel Endre nagykovácsi lelkész, püspöki biztos azonban tudomására hozta Reich főgondnoknak, hogy lez orosz szó a magyar misében. Ez forrongást idézett elő, amely később sem csillapodott s Ujhelyi Andor hajdu-dorogi plébános nem vállalkozott arra, hogy a kánoni részt ruténul mondja el. A misét aztán a pécsei rendház főnöke mondja el magyarul,

de a kánoni részt ruténul. Ezt a misét a magyar hívőknek csak egy része hallgatta meg. — Mi a magunk részéről óhajtjuk, hogy a hajdu-dorogiai, mint eddig tették, alhatatosan kívánják, kérjék, követeljék a magyar liturgiát. Ha a horvátok megkapták a maguk nemzeti liturgiáját, meg fogjuk kapni mi is. Viszont azonban tudni kell azt is, hogy Firczak püspök az, aki élén áll ennek a mozgalomnak s ő állásánál fogva, a pápai határozatnak eljébe nem vágthatott.

A Röntgen X sugarai.

— Saját tudósítónktól —
Debreczen, szept. 1.

A Trencsénben éppen most lefolyt orvosok és természettudósok XXIX vándorgyűlésén, kétségkívül a legérdekesebb volt, a demonstrációkkal jóformán szenzációssá tett népszerű előadás a Röntgen Lénárd X. sugarainak mai állásáról. A felolvasást maga a Röntgen-sugarak hazai specialistája, Kiss Károly dr. laboratoriumi igazgató tartotta kinek a tudomány az áltatózó Röntgen lámpával kombinált boncsoló asztalt fogja legközelebb köszönni. A tisztelt vándor Mukányik, a kik között feles számmal helyet foglaltak az ország orvosi karának legrosszabb vicczelői mondogatták is egymás közt:

— Elviszem az összes pénzemert nehogy a tanár zsebeim tartalmát lefényképezvén, megrontsa a hitelemet.

Hanem aztán az ő vicczes ajkaikra a fagyos nyugalom vonult, mikor a kicsi Kiss Karoly beszédes ajka megszólalt, a ki paradoxon nélkül, nagygyá lesz az előadás alatt. Szabatosan kezei a tárgyat, nem is képzelni, hogy mily természetes eszközökkel éri el a figyelem, édeklődés legnagyobb fokát. A hallgató arca lázas lesz, én a misztikus előadás alatt ugy éreztem magamat, mintha meglennek hipnotizálva Pardon! Nem is az előadás misztikus — a mely szabatos, mint az archimedesi taneltel — hanem a tárgy: az emberi csontvázról folyó és demonstrációkkal érdeket keltő előadás. Ez ember Tuszkainak erezte magát, ki ott tapegat az ankrpologiai viccsori koponyák között és az törté-

netesen az — övé. Szédületes tudomány a mely megmutatta nekem milyen lesz becses agyvelőm burka, ha majd térkek felszázados munkája nem hagyott egyebet, mint a csontokat...

Megkísértem az érdekes előadást bő kivonatban ösmertetni:

Kiss Károly azon kezdte, hogy a találmány magyar földben fogamzott. Az első felfedező Lénárd volt, a ki külföldön jutott kísérletezési alkalomhoz, mert fájdalom nálunk a kísérletezés alkalmatlansága fölöttébb gyerecske még.

Miért nevezzük mégis Röntgen sugaraknak? Megfejtés; mert Lénárd magyar volt, Röntgen német és ügyes.

Miért nevezzük X sugaraknak. — a mi általános elnevezés?

Mert voltaképen az a titok, hogy miképpen lehet három ujnyi deszkákon át egyes tárgyakat lefényképezni, a tudomány ma is ritka még. A tudósok X-nek nevezték e sugárt, mint ismeretlen, három hipóthízis magyarázza lényegét, de miután nem arogalom, hogy szük cikket írok, de hipotézisek leírása senkit tudóssá nem tesz és senkit föl nem világosít mellőzöm. Maga a titokzatos Röntgen Lénárd sugár már csak azért is titokzatos, mert még a tudósok sem tudják, hogy voltaképpen mi az?

Az bizonyos, hogy az villanyos tulajdonsága. Mert a Röntgen-lámpa csak erős villanyárammal összekötötetésben működik. A tudós tanárnak 20 Notta erejű gépe van s hogy mily erős, demonstrálta helyi érdekű istennyilakkal, melyeket kicsalt a gépéből a trencsényi szép leányok nagy megübbörösödésére. A 28 Volttaerejű telep azonban nagyon is bagatell dolog, ha a Rumpor-féle szikra indítóval az áram erejét 30000-re föl nem fokozzuk. Az áram ekként oly erős, hogy a kabátot keresztül megérezzük, érintésére ledobna. Bemutatja hogy ennek a felfokozott áramnak milyen ereje van a különböző fémekre. Egy légüres térben elhelyezett gömbalaku üvegben a platina, aluminium tükrök, ha a gép forgásba hozza csodálatos zöld fényben égnek, ez az elektrod, nem színes fénypamot nyujt, de majdnem egységesen megoszott fényt! Tulajdonképpen ez a légüres gömb

... Az asszony szeretője, hogy viszonyát leplezze a férj előtt, úgy szinlelte, mintha egy leánynak, R. kisasszonynak udvarolna...

Szeme előtt minden elhomályosodott. — Jéghideg szallott a szívébe. Hosszan felsóhajtott, az újság kiesett kezéből és karjai bágyadtan lehanyaltak.

— Mi baja? — kérde a kapus.
A leány nem felelt. Meghalt.

Áldozat.

— Elbeszélés. —

— A Debreczeni tárczája —

Irtá: **Prém József.**

Az apa becsapta az ajtót és egyedül hagyta leányát a kétségbeeséssel.

Iren tudta, mi vár rea. Holnapra van kitűzve az esküvője, azzal az emberrel kel oltar elé lépnie, a kitől az első parctól fogva idegenkedett.

— De fülében csengtek még rideg atyja szavai:

— Hozzá kell menned, mert e lépéssel megmentesz engem, megmented családkunkat.

Barmint lázadt föl a szíve: a nagy harcnak mégis csak az volt a vége, hogy belenyugodott a sorsába. Jó, hát Bodroghy Miklósné lesz.

Lemondott arról, a kit lelke egész fűvével szeretett és lement a kertbe, hogy utójára setäljön ott, a hol még nem rég olyan boldog volt.

A kerítésen át látta, amint Rozsos Tihamér szolgálja Lözebedik. Az ő Tihamérja küld

tan valami utolsó vigaszt. Ez a gondolat mint villám jarta át a lány lelkét.

Nem telt bele két perc s már olvasta a kedves sorokat, melyek megmentéséről, boldogságról beszéltek. Igen, igen! Még nem késő. Meg van szabadulás.

A tervet készséggel fogadta Iren. Este felé kiadta a paracsot:

— Nyergeljétek meg a Sárkányt, meg a Daliát.

Gergely a lovasz mindent tudott. Ő fogja elkísérni Irent a scitlovaglásra, a melyből sohasem ternek vissza.

A kastely beteges agg urnője lepihent. Anyai szíve mit sem sejtett arról, hogy leánya erőszakkal keresi föl a boldogságot...

Már ott vágattak az igmándi határban a leány, meg az öreg lovasz. Rekkenő hőség szállta meg a vidéket. Csupán a szőlők irányában uszkait néhány felhő. De mint a nap, leszállt, a felhő csoport mind szélesebb és sötétebb alakot öltött. Végre a hegyaljába ért a két lovas alak s most lépésben haladtak fölfelé. Iren kísérőjére nezett és mosolygott Gergely bátorította.

— Nem sokára a prësházna! leszünk.

— Bár csak már a csónakban ülneink!

A Dunán készületek átkelni, ott a másik parton vasut röpi majd tovább Irent és Tihamért.

A lovasz majd valami ürügyet mond el odahaza. Oly szép volt a terv.

De aztán eszébe jutott a lánynak, hogy edes anyja otthon betegesen fekszik. Majd a gyűlölt vőegényt látta maga előtt, aztán a kegyetlen apót, ki kétségbe esve átkozza a szökött leányt.

Csakhamar elérték a prësházna. A csösz átvette a lovakat. Iren és Gergely gyalog in-

dulrak a komp fele. Itt várják be Rozsos Tihamért.

A fűzacsopot, a hol megállapodtak elég sürrü és biztos volt, Gergely leterette köpnyét a parti gyepre és kínálta urnőjét hogy üljön le. Ő maga fejlebb áit a lejtőn és kénelte mikor és merről jön a kit oly epedve var Iren.

Am a felhők egyre tornyosultak s mind nagyobb homály zalt a tájra. Oia át a komp kunyhója előtt ejjen tűz pirosolt.

A lány közelebb húzódott az öreg lovaszhoz. Röstete elaralni, hogy fel Tekintete a távolban tevelygett s koronkint fölkapta a fejét. Azt hitte lödöbögést hall, de csak a Duna hullámainak moraja volt.

Egyszerre villam czikázott végig a vidéken. Iren szinte összerázkódott.

Gergelyt is elhagyta a türelme. Körülnézett. Egy pillanat alatt ismét lecsöndesült minden.

— Hány óra van? — kérdezte a menyasszony és lehajolt a lovaszhoz, hogy saját szemével lássa a mutatót.

— Még csak fel kilencz.

Iren még aggodalmasabban nézett a távolba.

Ujra menyörgött most már Gergely sem palástolhatta nyugtalanságát, hogy Tihamér olyan soká késik. A lány kifakadt:

— Hol marad oly soká?

— Most már megk-rüli a hegyet, Ugy beszéltük meg a dolgot, hogy ő később jön, nehogy feltűnést keltsen. Az esthomályban bizott Tihamér ur, nehogy valaki észrevegye a mint áthaad Igmándon. Mas után nem jöhet ide.

Igen előre nyujtot fejjel figyel. Most ujra elvesztette türelmét.

platina és aluminium lemezzel a Röntgen lámpa. Hatása megéjthelem. Ha letakarjak fekete kendővel, jelen van. Ezt a tanár mind demonstrálta. A Röntgen sugár kémiai anyagokat képes villanyozásra bírni, különbözik a fénysugártól, hogy törése más. Hiszen a napsugár, mint akadály előtt kaputitál. Nem jut szemünkbe, az X sugár előtt nincs akadály. Demonstrálja üveg, aluminium, réz ólom és három ujnyi deszkán, mint hatol át a Röntgen fény, különbség van azonban a fény intenzitásában a tárgyak fajsúlya szerint a melyen áthatol. A tárgyak fajsúlya szerint az áttört fény erősebb volt a deszkán, mint pl az ólom vas lemezen.

Lesz a találmánynak praktikus haszna. A tanár tényleg nem látja össze az időt, midőn a francia vámhivatalokban megkísérlett Röntgen Demonstrációk a vám alá tartozó tárgyak kipuhatólására általánosak lesznek. Nem fogják felbontani a ládákat, hanem felbontás nélkül az X sugár hatalmával megmondják mi van a ládában. És ekkor a tanár fölemelt a lámpa elé egy kellően leszögelt faladát. A lámpa előtt egészen világosan állott tartalma: egy kalapács és egy harapófogó.

De nagy jelentősége lesz az X sugaraknak az orvosi gyakorlatban, midőn valamely szervezeti elváltozásokat kell konstatálni. Csonttörésről, vagy ficzáról van szó ez egy pillanat műve lesz, pedig nagyon sok ficzomot csonttörésként gyógyítottak, a mi a nyomorékok számát növelte.

Idegbetegségnél is tapasztalták a Röntgen sugár gyógyerejét és hatását tapasztalták szívbetegségeknek is. Hanem feltűnő az X sugár hatása a bőrre. Bizonyos diszkrécióval, mely nem volt humor nélkül elbeszélte, hogy egy nőnek talán tévedésből — a gondviselés gyönyörű fekete bajuszt és porosz szakált növeszten a csokolni való ajak és álla. A hölgy bekötött szemekkel a Röntgen lámpa elé ült tíz órán át (szünetekkel) a vége az lett, hogy arczának bőre gyulladása jutott, de bajuszt és szakált elvesztette A felolvasó tanár keserves jövőt jósol a borbélyoknak.

Hanem a szenvedő emberiség érdekében már csak az ő rövid gyakorlata alatt is igen

sokszor használja fel, midőn a gyomorban levő tüt, a medence csontba furódott golyót kellett a testből eltávolítani. A Röntgen sugarak határozottan megjelölte azt a fix pontot, ahol az operációt foganatosítani kellett. Meggyőződése, hogy a nyilvános kórházak a Röntgen apparátust nem is nélkülözhetik, különösen, ha az ő celoidon lemezből készített és a Röntgen lámpáról kombinált boncoló asztala, mely a befejezéshez közel áll, — bévalik. Az orvos az arcára huzott kamera obskuran át teljes nappali világosságban operálhat és kezemunkája irányát pontosan jelzi a lámpa. Az apparátus az asztal alatt van és a beteget nem molesztálja.

Végül minden hallgatónak, a néppárt előtt gyűlöletes Szalayvsky főispánnak, Chyser min. tanácsos szép leányának (akit Aradra visznek férjhez) meg a többek között nekem is levette a csontvázat a misztikus lámpa. Egyikünk se csábító alak ilyen — dekoltáltan.

Láttunk valami hatvan kéz és lábót, szabálytalan medenczét. A Bánffy-kabinet minden markos miniszterének csontját itt borzongat. A Fejérvári hatalmas csontjáról csak Ugron konstatálhatja, hogy tudhat útni. Csodálatos, hogy éppen a mameluk vezérek voltak kíváncsiak, hogy mi vé leszünk, mikor »isa pour homu lettünk«: De a mameluknek is. Bánffy Dezsőné gyűrűs, Wlassics Gyuláné karpereces kacsói. Fenyvessy Franczról konstatálendő, hogy nemcsak nagyképű, de nagykezü is . . .

Verner László.

KÜLFÖLD

A szakadás útján. Ausztriában a kormány tudvalevőleg se előre, se hátra mozdulni nem tud a hirhedt cseh nyelvrendelet miatt. Most arról van szó, hogy Badeni megfogja szorítani a parlamenti szólásszabadságot olyan mértékben, amely mellett minden obstrukció lehetetlenség. Vagyis: elveszi azt a kevés szabadságot is az osztrák képviselőháztól, a melynek még birtokában van. Tudvalevő, hogy az osztrák parlament máris a klotúrnek egy neme alatt nyög. Hogy milyen uton akarja Badeni az ő parlamentjét láncra verni, arról sokat beszélnek, de eddig még semmi bizo-

nyosat nem tudnak a Lajthántul. Ugy létszik, hogy maga Badeni se tudja voltaképpen, mit akar és mit fog tenni ebben a tekintetben a legközelebb. De azért azok a pártok, amelyeknek segítségére számít a terv keresztülvitelénél, máris latolgatják az esélyeket. Tudják, hogy nélkülök egy tapodtat sem tehet a miniszterelnök és éppen azért nagyon magasra tartják segítségük árát. Nem kevesebbet kívánnak (és ennek a kívánságnak különösen a csehek adnak nagy nyomtatékot), mint azt, hogy Badeni a birodalmi gyűlésből az egyes tartományok gyűléseibe tegye át a kormányzás súlypontját. Kívánják szóval azt, hogy a birodalmi gyűlés az üres formalitás nívójára süljedjen s a kormányzás igazi közege a tartománygyűlés legyen. Hogy ennek a feltételnek, ha Badeni elfogadná, milyen következménye lesz, az világos. A u s z t r i a széjjel fog szakadni, alkotó elemeire bomlik és egységes állam helyett egy sokfejú, megbízhatatlan politikai monstrum lesz, melynek sem anyagi, sem erkölcsi ereje. — De persze, még kérdés, elfogadja-e a föltételt az osztrák miniszterelnök. Azért, ha nem is fogadja el, a Lajthántul züllöttek maradnak a viszonyok. Mert Badeni nek lesz ugyan többsége, de annak nem veheti hasznát az akadályok elhárításában. És így egyelőre csak a jó Isten tudná megmondani, mi lesz odaát a Lajthántul.

Brünnből táviratozzák: A Hlász állítólag a legjobb forrásból arról értesül, hogy a király fölhatalmazta Badenit arra, hogy a többséghez való viszonyát úgy rendezze, ahogyan a helyzet megköveteli. Ugyanez a lap azt jelenti, hogy a hivatalos lap már legközelebb közli Heroldnak csehországi miniszterre való kinevezését. A Hlászavégül arról értesül, hogy a kormány és a többség abban állapodtak meg, hogy a nyelvrendeletet a legnagyobb szigorúsággal fogják foganatosítani és hogy a kormány Szilészia számára is nyelvrendeletet fog kiadni. Az 1898. állami költségvetés a cseh népek nagyon kedvező.

Uj rend Lengyelországban. Egy kiváló orosz diplomata abból az alkalomból, hogy II. Miklós czár és a czárné tegnap Varsóba utaztak, a következőket mondta:

E látogatással igen jelentős fordulat áll be az oroszországi lengyelek sorsában. A kongresszusi Lengyelország az 1831 és 1863-iki fölkélek folytán elvesztette királyságát s a lengyelek autonómiájukat, Vielopolszki rendszere értelmében. Harmincznégy évi kivételes kormányzás után, mely a legerősebb elnyomási eszközökkel történt, most más világ kezdődik a lengyelekre nézve. A Pétervárot megjelent egyetlen lengyel nyelvű újságnak, a Krajnak (Ország) megengedték, hogy közzé tegye az orosz-lengyelek programját, a mi a megpuhitott lengyelek és az orosz társadalom nézetváltozásának s főként az orosz czár jóindulatának bizonyossága. A lengyelek most már a czár nyilatkozataival egybehangozón követelik történelmi hagyományaik, nyelvük, vallásuk, erkölcsük és szokásaik sértetlen fenntartását, a kivételes rendszabályok és törvények megszüntetését, a lengyelek egyenjogúsítását Oroszország többi népével s általában igazságot, a czárnak a békéről, jogról és méltányosságról mondott pohárköszöntője értelmében. A varsói lengyel lapoknak megengedték, hogy lenyomják ezt a programot.

Faure Felix pétervári tartózkodása alkalmával a Kraj szerkesztője a francia újságírók közt nyílt levelet osztott szét, a melyben tiltakozik az ellen a hir ellen, mintha a lengyelek nem néznék jó szemmel a francia-orosz szövetséget. Ellenkezőleg a legjobbat remélik a francia szellem és a francia intézmények befolyásától.

A bihari ezredévi emlék.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 28.

A szomszédos Biharvármegye névadó községben ma azon ünnepek utolsóinak egyikét ülik meg, melynek mindegyike impozans megnyilatkozás volt a magyar nemzet életképességének, melyet egy ezredéven át annyi

— Gergely, én félek, Tihamért valami baj érte. Tán rálestek és el sem jöhet.

E pillanatban újra villám cikázott végig az égen. I r e n arca oly sápadt volt, mint a halotté. G e r g e l y megdöbbenve nézett rá.

— Ne aggódjék nagyságos kisasszony, biztatta még mindig a hü lovász. Ha baj érte volna T i h a m é r urat, már eljött volna a szolgája.

— Nem! nem! — rebegte a leány és Gergelyre támaszkodott, hogy fölálhasson. Tagjai reszkettek.

Villámias és mennydörgés egyre sürűbben váltották fel egymást. Irén mindannyiszor összeresztent.

— Fazik kérem? — kérdezte Gergely bátorlalanul.

— Nem, de itt nem maradok. Tihamér nem jön, nem jön, ah — és most már szégyelte magát gyermekkori játszótársa előtt és fuldokoló zokogásra fakadt.

A villám lángparipája végig nyargalt a sötét égen s utánna oly erővel dördült meg a meny, hogy a boltozat recsegett belé.

Irén rémületes nézett fel s lázas izgatottságtól kiáltott föl:

— Ó; az én beteg anyám!

Aztán futni kezdett.

— Gergely, menjünk! menjünk.

— Az istenért, hova indul, kérem?

— Anyámhoz!

Már zokogott fuldokolva. Am a lovász még egyre tartotta, de hiába.

Gergely látta, hogy minden elvesz. Mit mondjon még? Miről győzze meg?

— Az ég szerelmére, hisz Tihamér még nem lehet itt. Még csak kilenc óra, ebben

állapodtunk meg. Itt is terem azonnal, mert hisz pontos, mindig pontos volt

— Mindig . . . mindig . . . Ab, hányszor rettegtem már . . .

— Maradjunk még. Ne kockáztassa kérem a boldogságát.

Irén már oly tekintettel nézett mint a halálra ijesztett őz.

— Menjünk!

— Az istenre kérem, várjuk meg Tihamér urat . . .

Vakító villámlás félbeszakította a lovász beszédét. A lány megindult. Már csak az anyjára gondolt.

— Még nem késő! . . . még nem késő hadd legyek áldozat.

Váltig ezt rebegte ajka:

— Haza kell sietnem. Még ma beteg anyámat kell ápolnom. Uh, tán rosszabbul is van. Tán már meghalt bánatában . . . en miattam! . . . Nem, nem! Ugy-e Gergely ez nem lehet? Még nem késő! . . . Hádd legyek az áldozat szüleiné . . .

S mint valami vértanu indult föl a hegynek.

A csösz nagyokat nézett a mint lázasan felültek a lovaikra és elváltak.

— Nem arra vezet az út! — szolt Gergely, a mikor látta, hogy a szántóföldeken át torony irányában készül s z á g u l d a n i urnője.

— De erre közelebb!

— Akkor nem is találkozhatunk Tihamér urral, pedig ott jön már.

— Még ne lásson bennünket. Csak utánam anyámhoz . . . Még nem késő!

S az éj elnyelte a sápadt lovasnőt és kisérőjét.

Most

igazán a létet megrendítő események közepette tanusított. A bihari emlékoszlop is egyike lesz azoknak az emlékeknek, melyek hirdetni fogják a magyar állam erejét, létjogosultságát. S éppen azért nem szabad a történettudós mindent látó szemüvegét fölvenniük, midőn azokat a momentumokat felelevenítjük, melyekhez a bihari emlékoszlop létesítése fűződik.

A Bihar községséhez közel fekvő földvárhoz fűződik ugyanis a Mén Marótnak szereplése a honfoglaláskor. Igaz ugyan, hogy ettől a hagyománytól még a mondai jelleget is megtagadják a történettudósok és csakugyan, csupán Anonymus, Bela király jegyzője, a kinek igen fantasztikus hajlamai voltak, emlékezik meg Mén Marótról, körül azt írja, hogy nagyon megijedt, midőn a magyarok a szép Tiszántul meghódításához fogtak s az Ifgon erdejébe ment lakni.

Mén Maróth Bihar várában hagyta vitézeit, de ezek nem tudták felvenni a harcot a magyarokkal, kiket Őcsőb és Velek Árpád híres vezérei vezettek. Ho-szabb harcok után Mén Maróth jónak látta békét kötni, Anonymus erről a következőket írja: »Követet különféle ajándékokkal Őcsőbhez és Velekhez küldte, és kere őket, hogy bekere hajolva követeit Árpád vezérhez menni bocsássák, kik neki hírül vigyék: Hogy Mén Maróth, ki Árpád vezérnek e ősb követei által bolgar szívvé kelvényen izenve azt mondta vala, hogy egy marok földet sem fog neki adni, most legyőzve és leborulva ugyanazon követei által egész országot Árpádnak s fiának Zsoltnak leányát adni nem kételkednek.

Akkor Őcsőb és Velek dicérek szándékát és követeivel hirmondókat küldenek, kik urokat, Árpád vezért a beke végett kerjék. Kik, midőn Csepel szigetre bementek és Árpád vezert üdvözölték, másodnap a követek Mén-Maróth irókat elmondák Árpád vezér pedig nemeseivel tanácsot tartva, Mén-Maróth irókat megkedvelé és dicseré s midőn Mén Maróth leányát már ugyanoly korúnak hallotta, mint fia Zsolt, Mén Maróth kerelmét balasztani nem akara s leányát Zsolt nevére fogada a neki ígert országgal együtt. S követeiket küldven Őcsőbhez és Velekhez, megparancsola, hogy lakadalmat tartva, Mén Maróth leányát fiának Zsoltnak vegyék vejul és a lakosok tuszokkta tett fiait hozzak magokkal, s Mén Maróthnak adják át B i h a r várát.

Ekként is Anonymus Bihar váráról, melynek maradványaként tekintik a bihari földvárat. Ez Bihar községtől mintegy két kilométernyire fekszik és az ennek közepén készített dombon áll az ezredevi emlék. Természetesen Anonymus adatai nem hitelesek. A saját korának viszonyait vonatkoztatva a honfoglalás tényére és a hiteleség tekintetében nem csinál magának lelkiismereti kérdéseket. Ha Anonymusnak adnánk hitelt, akkor 896-ban midőn a magyarok a tiszántul levő vidéket elfoglalták, itt kellett volna találniok mar a bolgarokat, akikkel már megelőzőleg afféle szövetségek is voltak. Mén Maróth, kinek szépséges leánya a magyar vezér fiának felesége lett, nem lehet más mint Szvatopluk atyjának öse, Maronth, az egész hazasság pedig legfeljebb a magyar dinasztianak a kezével való összeköttetését tükrözi vissza.

De elvégre, ha a jó bihariak és Rigó Ferenc országgyűlési képviselő is a sárgult foliansok közé temektek volna, akkor ma nem állana az a szép oszlopok melyen szép a turulmadár arany kardot tart szájában. E madarat az Árpádok leszármazottja C s r o n y C h a n e l gróf készítette. Az emlék egyébként nagyon nehezen létesült: a bihari kicsiny társadalom megtett mindent, Rigó Ferenc is járt kelt de a szükséges összegget csak nehezen tudtak előteremteni, Bihar megye közgyűlése azonban nem fukarkodott és megszavazta a még fedezetlen költséget.

Igy aztán ma megtörténhetik az ünnepélyes leleplezés, melyen Bihar megye küldöttségileg képviselteti magát és Nagyváradról, valamint Debreczenből is sokan kirándulnak Biharra.

TARKA-ÉLET.

Szezon.

Jelentjük, tisztelt nagyközönség: Hogy végre itt az alkalom, Fölnyithatják már a zsalukat, Kinezhetnek az ablakon. Jelentjük tisztelt nagyközönség: Hogy augusztusnak vége már, S ha szeptember jó, rendszerint hát A kánikula is lejár.

Kánikula, jeles barátunk!
Isten megáldjon, Eg veled!
Nincs senki — légy nyugodt felőle —
Ki visszasírna tegedet.
Mivel hogy végre utrakeltél,
A korzó képe felvidul
És megjelen a láthatáron
Sok szép kisasszony s ifju ur.
A fürdőkről is visszatér mind
A sok mama s a sok leány
Csak egy kettő jó völégényvel
De lapos zsebbel mind a hány.
S most más uton, másféleképen
Keresnek majdán ferjet ők . . .
(Csodás, minő erők ebben
Azok a szegény «gyöngye» nők.)

Valóban, — utra kel a nyár is,
Valóban, minden arra int.
A kicsi és a nagy diákok
Ők is megjöttek, sorra mind.
Es kel a mottó: «Most mulassunk,
Még nem tilt senki, rajta hát!»
S a czukrászdákban órahosszat
Dózsöl miut sok «lump» diák.
Ez a szezonnak képe mostan.
Biz ez nem éppen érdekes
S tudom, rá mondják: versbe szodni
Már abszolút nem érdemes.
De hajh! fölötte izgat engem,
Hogy augusztusnak vége már,
Mert, hogyha jó szeptember, akkor
A kánikula is lejár.

Nihil.

A vetélytársak.

— Balladaba préselt szénégető historia, mely bizonyítja hogy szénégetőknek nem mindig tőken a szemé. —

Ég	Kép.
Ég	Ér
S dörz.	Vér.
György	„En!”
S én.	„En!”
Szén	Füh!
Még	Düh
Ég.	Kes
Nő	Es
Jó.	György
Szép	Hörg.

Tanév kezdetén.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 1.

Szeptember 1-je a családi életben igen fontos időt jelent, ez a tanév kezdete, a családos ember e nap viszi gyermekeit beiratni az iskolába s megkezdni gyermekeinek nevelését, hogy az emberiség s a társadalom hasznos tagjai legyenek. A pálya választások is ezeu időhöz vannak kötve, az érettségivel felavatott ifjak e napon lépnek választott pályájukra, beiratkozva az egyetemekre, felsőbb iskolákra. Debreczennek már aképen látszik is a mai napon, hogy beiratások napja van, szülők vezették gyermekeiket a különféle iskolákba beiratas végett.

Itt két kis csöppnyi leánykát, ott nagyobbacska fiúcskát vezet az édes anya, hogy a könyv és tudomány titkaiba avatandó, beirassák őket az iskolába.

Itt két ifju gymnázista vitatkozik a tankönyvek felett amott két felső gimnázista siet a beiratásra. Mindenfelé a gondos szülők látni a mint gyermekeiket a lehető legjobban

akarják elhelyezni. A beiratásokról tudósítónk a következőket írja:

A katolikus gymnásiumban.

A katolikus gymnásium valóságos ostrom állapotban volt. Az első gymnásium létszáma hamar betelt és a 90 jelentkezőből kénytelen volt az igazgatóság sajnálattal bár de 30 at visszautasítani ez sajnos bizonyítéka annak minő szüksége van Debreczennek a parajel osztályu gymnáziumra minél előbb mert sem a kath gymnázium és a ref collégium nem képes maxába fogadni a tudni és tanulni vágyó ifjak tömegét. A kath. gymnásium II. osztályában 45 tanulóra van hely és itt is már a más nap betelt a létszám; a III-ik osztályban 40 re van előirányozva a létszám a IV-ik ben 35 tanulóra.

A ref. kollégiumban.

Az első napi beiratásokból ismét tulzsufolásra lehet következtetni, az első párhuzamos osztályba összesen 140 az előirányozott létszám és 104-et irtak ma be. Kilátás van a I. és III. osztály tulzsufolására.

A reál iskolában.

Az első második és harmadik osztályban már most is majdnem teljes a létszám, de itt ha szükséges lesz párhuzamos osztályt fog felállítani a közoktatási miniszter.

Steinfeld Mihály.

Pihen immár a saját maga alkotta sirboltban, amelynek kis fiát gondolta első lakójául, — a macsi uradalomnak aranyiszvü jó ura. — itt hagyta az uradalmat, itt az egész világot, itt hagyta apró gyermekeit, itt hagyta szerető hitvesét . . . Boldog, aki meg tud nyugodni az Ur rendelkezésiben; egy egész város lakosságának részvéte imádkozik ma az Eg Urához, hogy tegye boldoggá azt a szerencsétlen asszonyt, aki ma még nem tud megnyugodni a megváltoztathatlanba és velőt rászó hangokon hívja vissza nagy utjáról elköltözött szerelmes jó urát . . .

Steinfeld Mihályt ma d. e. temették el az egész város osztatlan részvéte mellett. A koszorukat már tegnap és ma hajnalban kiszállították a temetkezési vállalat kocsjai és a magánosok, az emberek pedig ma d. e. 9 órakor a külön vonaton mentek ki a macsi kastély kertjébe, hogy elkiserjék Steinfeld Mihályt utolsó útjára s ejtsenek egy könyvet korán megnyitott sirboltja felett.

Kora reggeltől kezdve özönlött a közönség a magyar államvasutak mindkét pályaudvarához hogy valamiképen le ne maradjanak a külön vonatról, amelyet a család a temetésen résztvenni szándékozik számára megrendelt.

Egymásután érkeztek a vasúti állomáshoz a város összes notabilitása, eütköz S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármesterrel és R á s ó Gyula kir. tan. alispánnal, továbbá az elhunytok tisztársai, elüköz P e r c e l ezredessel, H a d a d e l Fadlallah alezredessel, C s i c s e r y őrnaggyal. Ott láttuk a városi tanács összes városunkban időző tagjait, K o m l ó s s y Arthur főjegyzőt, Á b r a h á m László v. t. főügyészt, gr. D é g e n f e l d Pál és a városi bizottsági tagokat igen nagy számban, V á c z y János gazd. egyesületi elnököt, B é k é s s y László gazd. tanint. tanárt, valamint a gazd. tanint. tanári kar köréből többeket, D o b i e c z k y Sándor máv. üzletvezetőt, K ö l c s e y Sándor kir. itélőtáblai bírót, K e r t é s z Jánost, a függetlenségi és 48 as part alelnökét, B o c z k ó Sámuel főkapitányt, a városi dalegylet tagjait teljes számban stb. stb., de ki tudná elsorolni valamennyit, hiszen tele volt az a hosszú különvonat teljesen, mikor reggel 9 óra után megindulhattunk.

Amint a macsi állomásra megérkeztünk, ami körülbelül 3/4 órákor történt ki gyalog ki az állomásra rendelt nagyszámu városi és magánfogatokon és bérkocsikon, valamint igas szekereken, ki pedig gyalog, megindultunk a kastély felé, amelynek terrassa előtt a játszó

téren volt felállítva a díszes ravatal, körültekintően a díszesnél díszesebb koszorúk halmozásával. 10 órakor vezették le a család tagjai, W f n t e r f e l d Gyula, gr. Z i c h y Ernő, B r ü l l N., H o l i t s c h e r Róbert és Felix, továbbá br. M á r i á s s y Géza szepessümei birtokos, mint az elhunytnak régi barátja a gyászba borult zokogó nőket a legmélyebben sújtott a fájdalomtól teljesen megfőrt özevegét és nővérét gr. Z i c h y Ernőné, Steinfeld Etelekát, egy más csoportban pedig K i s s Aron püspök és lelkészársai: N é m e t h y Lajos, S z e l e György és B é l t e k y Lajos jöttek s megálta a koporsó fejénél. Az egyház szolgáinak háta megett egyik oldalon áll a debreczeni dalegylet M á c s a y Sándor, a másikon a tanítóképző növendékei S z e l l István kántor vezetése alatt. A legbenső körön kívül aztán álltak a résztvevő közönség ezrei, eltelve szomorúsággal az oly korán kidőlt életerős férfi ravatalát látván. Az egész körben mindenütt csoportosan könnyes szemekkel álltak az elhunyt uradalmának cseledtsége, azok gyermekei, hozzátartozói vajamennyien a legmélyebb gyász és szomorúságot hirdelve csüggedt arcaikon . . .

A gyászistenisztelet csekély késéssel szünetelt ugyan, azonban mégis kevéssel 10 óra után megzendült a dalegylet gyönyörű gyászenéke, a hitatot és istenifelelmet keltve a gyászoló seregben. Utána a képezdei ifjak kareneke következett S z e l l István kántor előzeneklése mellett.

Ennek elhangzása után felemelkedett helyéről a tiszantuli ev. ref. egyházkerület ősz püspöke s kalapját levéve figyelte rá a tömeg. S ősz pátriárkánk elkezdte imáját az ő ismert tompa hangján s mi meghatva hallgattuk s lelkünkben mondtuk utána az imát . . . A szegény özeveg pedig görösös zokogsát visszafogva szívtá magába az ősz pátriárka Isten sugallta tanításait s arczának egy-egy vonaglása megrázó képét rajzolta a benne harcoló érzelmek ödöklő túságának . . . Fáj a szíve a nagy csapás mián mindönknek, mótá hirt vevénk róla, szüntelen; de azóta, hogy láttuk szenvedni azt a fiatal nőt, most már egyetlen támaszát, vezetőjét apró, árván maradt gyermekének: éreztük, hogy a mi fájdalomunk, a mi részvétünk nem képes felemelkedni sem odáig, hogy megértse a hitvesi szenvedések Golgothájának hangjait, nem hogy vetekedjenek azokkal . . . Bámulunk a fájdalom és bámulunk a lelkierejét ennek a mélyen sújtott nőnek.

Kis Aron püspök imája után a város hajdui vitték a koporsót s előtte két négyolvas kocsi a rengeteg koszorút a teljesen még el sem készült, még díszítésre váró sírbolt felé az egész közönség kísérete mellett. Itt aztán az elhunyt régi barátja S z e l e György most tépei s eválasztott bakonszegi lelkészmondott a koporsó felett megható gyászbeszédet, gyönyörű jambusokban. Megható, megrázó jelenet volt, midőn beszéde közben ráborult az özeveg a koporsóra s felkiáltott:

— Hallod ezt öreg? Hallod?! — s nem felelt senki, csak a néma koporsó s maga gyászával s erre felsikolt az asszony s ráborult a mellette álló dr. L o s o n c z y - r a :
— Doktor ur nem hallja! Mondja: meghalt? Ugy-e nem halt meg?! s az orvos nem tudott a szerencsétlen özevegnek felelni, csak eltakarta kezével a szemét, hogy ne lássák könnyeit.

A beszéd után a dalegylet énekelt s az ének alatt bevitték a hajduk a koporsót a sírboltba, a család tagjai, élőkön az özevegyel lekisérték örök nyugvóhelyére . . . Aztán kijöttek, az ajtó bezarult, — Steinfeld Mihály nincs többé . . .

Távirat.

Cesare Lombroso Budapesten.

Budapest szept. 1. (A Debr. ered. táv.) Érdekes vendég van tegnap óta fővárosunknak Cesare L o m b r o s o, a világhírű olasz pszichiáter, a moszkvai nemzetközi orvosi kongresszusról való visszatértében tegnap ideérkezett és a Hungár a fogadóba szállott. A

kiváló tudós, akinek humánus pszichiátriai elmélete, amely az ember bűnügyi felelősségének teljes megtagadásában áll, világszerte annyi megvitatás és érdeklődés tárgya, tegnap dr. R o t t Mihály fővárosi ügyvéd kíséretében, akit megérkezéséről értesített, végigjárta a fővárost. Kijelentése szerint Budapest a legnagyobb mértékben meglepte, és az övéhez hasonló nagyvárosias életet eddig csak Parisban látott. Tegnap a lipómezei elemegyógyintézetet tekintette meg, ahol Dr. Salgó Jakab, az intézet főorvosa k a l a u z o l t a. Itt különösen a betegek szabad kezelése lepte meg, vagyis az a szisztéma, amely szerint a betegeket nem izolálással és kényszereszközökkel kezelik, és a mely teljesen elüt az ola-z rendszertől. Kalauza előtt megemlékezett az igazságügyi orvosi tanácsról, mint oly intézményről, mely noha feltétlenül szükséges csupán Magyarországon van megvalósítva. Elmondta, hogy Olaszországban ő dolgozott ki egy ilyen tanács létesítésére tervezet, azonban ezt eddig keresztül vinni nem lehetett. Lombroso, mint dr. Salgó vendége künn az intézetben ebédelt, az estét pedig Baumgarten budapesti kir. ügyésznel töltötte. A fővárosban mely rendkívül meggyerte tetszését, még két napig szándékozik maradni. Lombroso Salgói Dezső képviselőházi elnököt is megakartta látogatni, de nagysíjnálátára nem találta otthon. Lombroso ma az igazságügyi palotát s az alkotmány utcai törvény házat, valamint a fogházakat meglátogatta.

Ujdonságok.

Sajtó-hiba.

Szerkesztő ur, az a szedő-gyerek! . . . Verset közölni már alig merek. A »golya« = »gölya«, »nemzed« = »nemzeti«; A »szerecsent« ű »hattyúnak« szedi. Ha irok »gileádi balzsamot«: Nyomásban ugy »szekér-kenőcs« van ott. Tegnap versemben ezt: »helyettesül«. Eképen szedte, hogy »kegyetlenül.«*) Pedig mi tudjuk — már ez így megyen — Szeretőt asszonyt szerez csak kegyen. Ha fog gavallért férj helyett esül: Az nem történik ép' kegyetlenül.

Sebestyén diák.

* Személyi hírek. Margittay Sándor III. kerületi és K. Tóth Mihály dr. I. kerületi rendőrkapitányok szabadságadjuk letelven, hivatalukat újra elfoglalták.

* Tanév nyitó ünnepély. Ma reggel nyolcz órakor vette kezdetét az ev. ref. népiskolák növendékei részére tartott a tanévnyitó Is enitisztelel. A Kossuth-utcai és a kistemplomban Isteni egy látványt nyújtott a két templom telve áhítatos gyermek arczokat s kiknek szívhöz szóó éneke és áhítatos imája teljes ártatlanságban röpönnek a legmagasabb tronus zsamolyához. Kérve a mindenható, hogy adjon aldat az ő megkezdendő tanulmányukra eszt kitarást, buzgalmat. Kerünk mi is jó Atyánk add meg nekik a tudomány szomját és az alkalmat, hogy tanuljanak. Fo yékony eszt és tehetséget, hogy tanulmányukkal a jót tanulják szeretni s hogy tudományukkal hasznos tagjai és derék polgárai lehessenek majdán n magyar hazánkban. Örvendetes újítás, hogy a népiskolák tanítványait nem mint ezelőtt egy templomban zsufolták össze de szépen két templomba osztották meg. Még helyesebbnek vélénk azonban, ha minden iskola azon templomban tartaná a tanév megnyitási ünnepélyt a melyikben az évzáró vizsga tartatik; először így helyesebb, mászszor így az évnnyitási ünnepélyre a szülők is eljöhhetnek és emelk jelenlétükkel az ünnepély magasztosságát mért a szülők jelenléte igen jól hat a még fo yékony gyermeki kedélyekre. A Kossuth-utcai templomban 19 iskola növendékei voltak jelen, összesen 34 osztály körülből 1600 gyermek tanítói és tanítónők vezetése alatt. A szoltár elénekzése után n. t. M i t r o v i c s

(*) L. tegnapi számunk »Tarka-Élet« cz. rovatában közölt versünk negyedik szava harmadik sorának első szavát.

Gyula mondott szép beszédet a gyermekekhez s aztán egy zsolrtári énekelve szépen visza mentek kiki a saját o s z t á l y á b a. — A tanév megnyitási ünnepély a kistemplomban ma reggel 8 órakor folyt le. — A növendékek zsufolásig megtöltötték a csak névre kicsiny, de lényeg tagas templomot s a padok sarkainál ott álltak mellettük a tanítók és tanítónők, leendő vezéreik a megkezdődő tanév folyamán. A gyülekezet az isteniszteletet a Jövel Szent Lélek Ur Isten elénekzésével állta kezdetre meg, mely után a 160. dicséret 1 és 4 versszakai következtek s Dicsőffy József lelkész lépett a szószékre, erőt, segédelmet kérve az égből az egybegyűlt tanuló seregére és tanítóikra s okos tanácsokkal látva el őket az iskolai év küszöbén.

* Kinevezés. A debreczeni itélőtábla elnöke S o l t é s z Endrét a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe joggyakoronokká nevezte ki.

* Küldöttség az alispánnál. M a d. u. 5 tagból álló küldöttség tiszteleg R á s ó Gyula kir. tanácsos alispánnál, átnyujtva neki a püspök-ladányiak kervényet az országot irányításának kérdésében. A küldöttséget N t. E r ő s s Lajos püspök-ladányi lelkész vezeti.

* A tanács a Hortobágyon. A városi tanács több tagja ma Steinfeld Mihály temetése után kocsiokon a Hortobágyra utazik, hogy az évente megtartani szokásos hivatalos szemlelet megtartsa. Az utazás rendje a következő: U közben a városi tulajdont tevő Látokép és Kadarcs csardák megtekintése. Este vacsora és meghálás a Hortobágyon. Másnap reggeli a Hortobágyon 7 órakor, indulás a belső Ohatra 8 órakor. Utközben a gulyák me nések megtekintése Erkezes a belső Ohatra deléltől 11 órakor. Szemle és ebéd a belső Ohaton, delután 5 órakor indulás Ohát Tel-kházára. Vacsora és meghálás ugyanott. Harmadik nap: Reggel a telep megtekintése és kirándulás a Tiszához. Ebéd. Ebéd után fel 3 órakor vasuton hazajöv tel.

* Az orvosi gyakorlat köréből. Dr. Bruckner Ernő műtőorvos, m. á. v. egészségügyi tanácsos, 17 napig tartó oroszországi utazásából hazaérkezett s a mai napon újból megkezdte orvosi működését.

* Halálozás. Gehl György és neje Kardos E. Kris tina szomorodott szívvel tudatják kis zuknak »PISTIKÉNEK« f hó 31-ép életének egy éves korában, hossas szenvedés után bekövetkezett gyaszos elhunytát. K-dves kis halottunk földi részei f hó 2-an, delután 5 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Cser utca 2233 sz a háztól a Kossuth utcai sírkertben örök nyugalomra helyeztet-ne. Mely vegtisz esszétélelre ösmérese- unker tisztelt-tel mezhivjuk. Debreczen, 1897. szeptember 1-én. A beke angalya lebejzen sirja felett!

* A szállósgazdák figyelmébe. Most, hogy a szüret közeedik s a finaccz is resen van, hogy kivethesse az új borra a fogyasztási adót, a városi tanács az alábbi tájékoztatást nyomatá és osztatja ki, amelyből meg tudható, mifele kedvezmény és módodon jár a saját borat fogyasztó termelőnek az 1892-dik évi XV. t.-cz. 3. §-a értelmében. — A hirdetmény ez: Nyit községekben azok a szállósgazdák, kik szeszest ita ok kiméréseivel vagy kimértékben való elarusitá-ával (1888-ik XXXV-ik törvényezik 2 §. a) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésü boraiktól a hazi szükség-le re szan bormenyiség után italadó fejében ezen ul is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részlet fizetik és pedig első osztályu köz-egekben hektoliterenkent bor után 3 fr 25 kr, bor-must és szálló-czefre után 2 fr 52. A hivatott törvény 26. szakasz szerint a hazi fogyasztás bejelentésére követezők rendelkeznek, u m.: Azok a szállósgazdák, akik az előbbi szakaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, köt-lesek szeptember hó 15-éig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéséig ebbeli igényüket a községi előjáró-ságnal bejelenteni. Megj-yez etik hogy a belterületen a városban allandóan lakók részéről

a bejelentések az I. II. és III-ik kerületi mezőrendőrkapitányságnál történő leendő bortermelésüknek bejelentése. E bejelentésbe foglalandó egyszerszámú a bejelentő lakhelye, házszáma, a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házi fogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hektoliterekben. Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermelését házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, ha a termése öt hektolitert meg nem haladja, az egész termés után a kedvezményes adót vagy a szőlő-cseferek, illetőleg mustnak a bor és hus fogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17-ik szakasza értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermés szokásos felvétele alkalmával a bor és hus fogyasztási törvények és szabályok 48. és 49-ik szakasza szerint azonnal lefizetni.

Királynok Tatán. — Királyunk Öfelsége, aki legutóbb 1874-ben volt Tatán, huszonnégy év után ismét szemlét tart itt a katonaság felett. Megye és község mindent megtett arra, hogy Öfelsége a község fölvirágzásról szerezzen tapasztalatot. A kövezet helyre van állítva, a városba vezető utak példás rendben vannak és acetyén világításról is gondoskodtak. Miatan a német császárról ismeretes, hogy igen nagy sürgönyváltást folytat minden utazása alkalmával Berlinnel, számára külön távirtdahívást rendeztek be és ha lehetséges budapest—berlini telefon vonalat is megnyitják a német császár itt tartózkodásának a tiszteletére és e vonalat Tatával egyenesen összekötik.

A szász királynak Tatára való érkezése valamint a román királyé még most sincs egész határozottsággal megállapítva, mindazonáltal a piaristák épületében megtették a kellő előkészületeket, hogy a koronás vendégeket is kellő fényvel fogadhasanak.

A főherczegek közül József, Ottó, Rainer Jenő és Frigyes főherczegek vesznek részt a hadgyakorlatokon, kiket részint Tatán, részint a környékbeli uradalmak kastélyaiban fognak elhelyezni. Az idegen államok képviselői közül jelen lesznek majd: Obrutscheff, orosz tábornok generális, Docht kapitány, (Egyesült Államok), Berkheim báró (Franciaország), Wardrop ezredes (Anglia), Hülsen gróf (Németország) lovag Pollio (Olaszország), Demetrescu, katonai attase (Romania), Achmed Hamli bey (Törökország.)

Betegsegélyző pénztárak figyelmebe. A kereskedelmi miniszter ma leiratot intézett a városi hatósághoz s hivatkozva az 1891 évi törvényre, mely szerint mindenféle pénztárak kötelezve vannak zarszámadásaikat a következő év márczius végéig az iparhatósághoz betérjeszteni, honnan pedig azok egy hónap alatt hozzá küldendők fel, arra hívja fel a hatóság figyelmét, hogy mivel a területen levő debreczeni kerületi, debreczeni pinzér és debreczeni munkás magánegyesület betegsegélyző pénztárai a törvény eme rendelkezésének eleget nem tettek, utasítsa azokat, hogy 1896 évi számadásaikat és mérlegeiket hozzá legkésőbb 30 nap alatt terjesszék fel.

Község kerületi alakuló gyűlés. A zsidóknak Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Heves és Borsod vármegyékben álló XVI-ik községkerülete évek óta csak a papíron volt, de megalakulva nem volt. Vegre az országos irada megbízásából Lippe Vilmos kir. törvényszéki bíró, a szolnoki zsidó hitközség elnöke vette a kezébe az elhanyagolt községkerületnek ügyét és faradozásának sikerült a három magyar vármegye zsidóságát a léthargiából felrúzni és a községkerület az e hó 29-ére Szolnokra egybehívott községkerületi képviselő ülésen megalakítani. Már maga a tényleges megalakulása a községkerületnek a három magyar vármegye hitfelekezeti életére és kulturális törekvéseire üdvösnek és áldásosnak ígérkezik és a megalakult községkerület jövő működéséhez fűződő remények és várakozások annyival jozósultabbak, mert a kerület ügyeinek vitelével — mint nekünk írják — oly férfiakat bíztak meg, kiknek egyénisége, intelligenciája, ügybizottsága és faradhatatlan ereje garancziáját kepezi annak, hogy a működés minden irányban üdvös és eredményes lesz.

Az aug. 29-én tartott alakuló ülésen megválasztottak: községkerületi elnöknek Lippe Vilmos törvényszéki bíró, hetes elnöknek Adler Ignác ügyvéd (Solnok), Szent-Miklós). Kerületi bírósági elnök dr. Karczag Salamon üdvéd (Solnok). elnökhelyettes Lippe Vilmos (Hatvan). Bírósági tagoknak kirolottak Adler Ignác, dr. Mandel Ignác (Solnok), Sachis Gyula (T. Földvár), Bányász Mór (Török-Szent-Miklós), Holländer Károly, Engländer Adolf, Neubauer Gyula (Mező-Tur), Reisner Miksa (Kisujzállás), Klein Lajos (Árokszállás), Mandel Mór, dr. Veisz István (Jászberény), Spitzer Mór (Heves).

A beszédfigyeltékosok (dadogók, hebegők, selypítők, vacscolók stb.) gyógykezelése czeljaból Bodnár Lajos kisujzállási főgim. tanár, ki arra az állami képesítést megszerezte, tanfolyamot nyit, melyre azok, kik mérsékelt díj mellett segélyt igénybe venni óhajtják, nala jelentkezhetnek.

Emléktáblát Tinódynak. E czimvel a Pannonia cz. kassai lap a következő felhívást közli: Az a nép mely nagyjait nem tiszteli, lemond arról, hogy más nemzetek által tiszteletben tartassék. Kétszeresen kötelességünk az elhunyt nagyjainkkal szemben; mert ők ez élő szenvedély gózkörén már kívül jutván, nagyságuknak emléke megtisztultan áll az élő nemzedék előtt. Sok szomorú példára mutathatunk reá a magyar nemzet partos esztendeiből, midőn az akkor élők a halálig üdöztek a jeles, a dicsőt. Am az emberi gyarlóság menteséget talál a krónikás előtt. Ha azonban a multból reánk áradó fény elől behunyjuk szemünket, ha azok iránt nem viseljük kegyelettel a kik a jelen és jövőnknek alapját megvetették, ugy a rui halátlanság izzó bélyegét méltán viseljük. Emlékezzünk tehát a régiekről; ne hagyjuk jeltelenül nemzeti nagy multunk emlékeit. Szep Kassa városában egy költő élt abban a korban, a mikor nehéz volt magyarnak lenni. Német és török egyaránt fogyasztotta a Mohácsnál alábukott nemzetet. S ő táborról táborra kelt, hogy a bátrakat harcra buzdítsa a csüggedőkre lelket verjen s a megdicsőültek hős tetteit az unokáknak példálul följegyezze. De ő maga is, míg kardot emelő karján sebet nem nyert, ott küzdött a csatákban. Költő és katona volt: báber és cserag díszítette homlokát. Pedig még áll a ház Kassán, a Kovács utcán — akkor Tóth utcának hívták — melyben Tindya költő, honszerelme lángja égett. Emlékezzünk meg róla. A nagy tudós szülőházán elődeink remek műalkotása aranykában, hirdeti kegyeletünket az emléktábla. A nagy államférfiúnak, Andrássy Gyula grofnak emléke sem marad sokáig jeltelenül. Jelt tehát a költőnek is házára, ahol élt a hazának s a hol honszerető szive végsőt dobant.

Margittán (Biharmegye) az országos vásár a következő sorrendben fog megtartatni: 1897 szept. 15 és 16-án baromvásár, 17-én kirakodó vásár.

Az új Eldorádó.

(Folyt. és vége.)

De bármily elrettentő példálul szolgáljanak is ezek az ut faradalmat hirdető levelek, az emberek aranyzomját ez le nem lohasztja. A konkurrencziától való félelmet olvassák ki ezekből, a czélhoz ért utazó felelmet az utonnan érkezők által teremtett versengéstől. S aztán tény, hogy egyes alaszka lapok, melyeknek most nagy kelendőségük van, a hihetetlen izgatottságot egyre újabb hírekkel táplálják.

Az Alaszka Record számon tartja és közli a csodálatos leleteket. Az arany — olvassuk e lapban — most még fészkekben van, azaz egész aranyöngyök találhatók míg ha egyszer felástak e mozóket, a később érkezők a rendszeres aranybányászás faradalmi arányában juthatnak a kevesebb kecsgető eredményhez. Ma még lehetséges, hogy egy aranyásó reggel elindul két pennyvel és egy ázóval a Klondyke partjára s délben már mint ezrek ura tér vissza. Az ausztráliai és kaliforniai aranykorszak napjaiban tényleg

megtörtént, hogy egy aranyásó néhány nap alatt 30.000 livre-sterling értékű aranyat talált, ami 300.000 forintnál többet tesz ki. — Alaszka aranygazdagsága pedig, mint mondtuk, messze fölülmuja az Új-Dél-Walesét vagy Kaliforniaét. Egy óra alatt száz unczia nyers aranyat kiásni, ez a Yukon partján manapság közönséges dolog. Az előrelátók, kik először jutottak az új Eldorádóba, a leggazdagabb területeket foglalták le maguknak, de még így is nagy területek gazdátlanok. Ezekre azonban az alakuló részvénytársaságok és szövetségek csakhamar ráteszik a kezüket s ekkor már az aranyásó egyszerű és rosszul fizetett bányász lesz, akit fegyveres hatalommal őriznek, nehogy egy unczia aranyat magának megtartszon. — Azért sietnek a népek ezrei most Alaszka-ba, hogy ott, a még szűz talajon maguk keressék az aranyat és maguk gazdagodjanak meg belőle.

Ujabbán ismét érdekes hírek érkeznek az északkelet-amerikai aranyországról, amelyek mesés aranygazdagságát csak a legutóbbi időben fedezték fel.

A kanadai kormány bizonyos tartózkodást tanusit a Yukon kerületből érkezett hírekkel szemben, nem azért, mintha az ottani dus aranyleletekről érkezett magánhírek ellentétben állanának a hivatalos értesítésekkel, hanem úgy látszik, hogy a kormány megakarija gátolni, hogy az idegenek tömegesen tóduljanak oda. S ezt a kivándorlóknak, saját jól felfogott érdekükben, be is kellene látniok, mert ha előzőnik az amerikai Szibéria félre-eső, vadon területeit, jövő télre semmi körülmények közt nem juthatnak elegendő táplálékhoz, sem más, az élet fentartásához szükséges anyagokhoz.

Az új Doradó területén uralkodó viszonyokról jellemző dolgokat beszél Mr. Day, a ki a mult telt Kionkenben és Dawson Cityben töltötte s őt társával együtt tette meg az utat Jureauból az arany országig. Mr. Day november közepén indult el Juneauból és csak február 2-án érkezett Circle Citybe s onnan negyvenöt nap mulva a Dicaba. Utazása alatt a Yukon vizét a Lake Lebagnetől Pellyg befagyva találták és százhusz mérföldnyi utat kutyák által húzott szánon kellett megtenniük s fejszékekkel vágtak utat magoknak az óriási hóban és jégben. Az egyedüli táplálék, amit hosszu utazásuk alatt kaphattak a legrosszabb minőségű liszt volt, melynek ára rendes körülmények között 100 fontonként négy dollár, Klondykeben azonban 50 dollárt fizettek érte. Forty Mailban Mr. Day 215 dollárt fizetett a kutyák táplálékáért, amely megromlott sonkából állott és annyira bűdös volt, hogy csak a szabad égt alatt tudtak megfőzni s fontjáért 70 krajczárt fizettek.

Mr. Day különben megjegyzi, hogy a legutóbbi tél volt egyike a legenyhébbeknek, mert csak a harminez fok (celsius) volt hideg.

Az ottani aranybánya gazdagságát jellemzi az, amit bizonyos Mr. C. Thorp beszélt el. Ő ugyanis néhány levágni való marhát vitt magával Doradóba. A bőrtöket hitelbe kellett eladni, mert a vevőknek, amikor megvették, egy dollárjuk sem volt. S ennek dacára, két nap mulva teljesen lerótták tartozásukat, mert egy napi munka után az arany bányákban képesek voltak minden szükségletek fedezésére elég pénzt keresni. Az aranykeresők munkadíja óránként másfél dollár!

Az odautazás, még a leggyakorlottabb utazónak is, aki kísérőkkel és minden szükségességgel el van látva, nagyon faradagos és küzdelmes. Miatan az utazó Juneauban méregdrágán bevásárolta az elelmiszereket, hallatlan árakat kell fizetnie a szállásért. Utközben saját költségén kell hajót készítenie, hogy a vizen tovább szállithassa a téli esélyt, amelynek raktározásáért, ha rendelési helyére elérkezett, oly magas összeget kell fizetnie, hogy a londoni háziurak is elesodaloznának rajta.

Az ut Juneautól Klondykeig legkésőbb 1000 dollárba kerül. És így nem csoda, hogy az Alaszka Commercial Company kénytelen évenként több száz, szükségét szenvedő banya-

munkást a saját költségén hazaszállíttatni. És mily csekély százalék ez a többi munkások számához képest, akik Circle-Cityben és Forty Mayban, az utolsó öt év alatt elpusztultak.

Április előtt lehetetlen Klondykebe utazni és jun. közepe előtt nem kezdheti el munkáját az aranyásó, mert addig keményen be vannak fagyva a vizek. Szeptemberben pedig ismét kezdődik a fagy. Így a tulajdonképeni munkaidő egy évben csak két hónapig tart. Télen át pedig teljesen eltűnik a nap a lát-határról. Szóval nem valami aranyos élet uralkodik az aranyországban. — De azért biztosra vehető, hogy rövid idő alatt az emberek ezrei fognak oda tödulni, hogy szerencsét próbáljanak Dorádóban, a kiket az arany csillóglása csábít. Hogy is mondja csak Thac Keray, a híres angol író: »Vanitatum vanitas! Ki boldog e világon? Ki érte el valamikor azt, a mi után vágyott? És ki lett boldog, a mikor elérte?»

Mióta az amerikai Szibériában, Klondykeben, nem régen fölfedezték az új aranybányákat, azóta az aranyláz démoni erővel kerüli hatalmába az emberek ezreit. Kétségkívül sokakat fog ez a ragadós baj halálba és szerencsétlenségbe űzni. Noha az ottani viszonyokkal ösmerős egyének óva intik a közönséget az ut veszélyeire és egyéb nehézségkről, az emberek csoportosan tödulnak Alaszka jégmezeire aranyat keresni. Az eddig érkezett hírek szerint biztosra vehető, hogy a következő télen az arany honában éhínség fog uralkodni, mert már eddigelé is sokkal többen vándoroltak ki, mint a mennyi részére elegendő volna az ottani élelmiszerkészlet. Eme tényállékkal szemben az északamerikai Egyesült Államnak kormánya indítatva érezte magát egy figyelmeztetést közzétenni, a melyben leírja az új számtalan halálos veszélyeit és lefeti, hogy egyáltalában milyen nehéz az odajutás. — Ennek dacára az aranyláz annyira erőt vett az emberekben, — hogy még asszonyok is szövetkeztek és expedíciókat szerveztek Alaszka aranymezeire. Egyik szövetkezet, a melynek címe Uhe Womens Klondyke Gold Fields Syndicate jövő év márcz elsején szándékozik utat indítani. Hatvan női és néhány férfi tagja is van. Egy személy részvételi költsége — visszautazás nélkül — 1000 dollár. A jelentkezőket fölvetelők előtt testileg, erkölcsileg és szellemileg beható vizsgálat alá veszik. Ama nők, akik nem akarnak odautazni, fizetnek 500 dollárt és részt vesznek a nyereségben. Minthogy a vállalkozó hölgyek főzni és dolgozni nem szándékoznak, azért visznek férfiakat magukkal. A férfiak között egy orvos is van. Hogy milyen az élet az új aranyországban, arra vonatkozólag egy Klondykeben állomásozó, északamerikai lovasrendőr érdekes levelet írt a családjának. A többiek közt azt írja, hogy: »Senki sem vitathatja el hogy Klondyke a világ leggazdagabb aranymezeje. Sokan ezer meg ezer dollárt ásnak ki naponta a homokból. A munka díja naponta legkevesebb 15 dollár. Az összes itt levő rendőrök vagyont szereztek már. Én is hasonlóképen fogok cselekedni. Az itteni dragság borzasztó. A borotválás és hajnyírás díja két és fél dollár! Egy font liszt egy nán és babon élünk. De lazacot foghatunk a folyóban, a mennyit csak akarunk. Pénz itt nincs. Arany porral és aranydarabokkal fizetnek az emberek, amit kis bőrzsacsokban tartanak. Fizetéskor odanyújtjuk a kis zsacsót és a kereskedő lemeri belőle az öt illető mennyiségét. Ez a levél jun. 18-áról kelt. Május 28-ika óta Klondykeban újságot nem kaptak.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

aug. 31

Kőbányai sertéspiact. Szerbiai: Nehéz daronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 60—55 krajczárig, közép (páronként 250—260 kilogramm sulyban) 53—54 krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 krajc ár.

Sertésleltétel: 1897. évi aug. 29-ik napján volt készlet 30 982 darab, 1897 aug. hónap 29-ik felhajtott 120 drb, 1897 aug. hónap 30-ik napján elszállított 575 drb 1897 aug. hónap 31-ik napjára marad készletben 30 527 drb. A hízott sertés üzlet-rányzata élénk.

Budapesti gabonatózsde.

aug. 31

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.0—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—10—00	82	—
Tiszavidéki ó	79	—00—00	81	13.15—12.20
»	76	11.75—11.35	80	—
»	77	11.90—11.95	81	12.20—12.15
Pestvidéki ó	78	12.00—12.05	82	12.10—12.20
»	79	12.10—12.15	81	—
»	79	11.70—11.80	80	—
Fehérmegyei ó	76	11.85—11.90	81	—
»	78	11.95—12.00	82	12.15—12.20
»	79	12.05—12.10	81	12.15—12.20
Bácskai ó	76	11.75—11.85	80	—
»	77	11.90—11.95	81	12.20—12.20
»	78	12.00—12.05	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	81	—
»	78	—	80	—
»	79	—	81	—
		Min. hekt. ben	Ar vilógram	
Rozs elsőrendű	uj	70—72	9.00	9.10
» másodrendű	»	—	8.90	8.95
Arpa takarmánynak	»	60—62	6.50	7.00
» égetni való	»	62—64	7.20	8.00
» serfőzdei	»	64—66	8.00	10.00
Zab	»	39—41	6.30	6.50
Tengeri búza	uj	—	4.95	5.50
» más nemű	»	—	4.35	5.35
»	»	—	12.20	13.00
Repcze búzási	»	—	—	—

CSARNOK.

A jövő reménye.

(Életkép a szabadságharc idejéből.)

Irtá: Somodi József. 6.

— Alig is vártam a reggelt, hogy e fontos dolgot kedves komámval közöljem.

— Hallgatom.

A vendég gyászos visszaemlékezéssel a multra, kezdte el beszédét melyre Magyar Tamás uram, nagy érdeklődéssel figyelt.

— Szegény, megboldogult, olyan kinos halállal kimult marossi Szögedy István uram és neje — Mariskának szüei — mintha előre éreztek volna szerencsétlenségüket: ingó vagyunknak egy részét ream izák. Mert ha magunk között most már elmondhatom, a mit kedves komám a tegnapi beszélgetésünkben úgyis tudhat, — hogy mi történt a Mariska szüelével?

— Hiszen gondolom . . . gondolom.

— Egy éjjel az oláhok, — vasvillával, fejszékkel, kesekkel, egyenes kaszával felfegyverkezve, — a kastélyra törtek. A szolgálomelyzet bár erélyesen ellent állott, s maga marossi Szögedy István uram úgy küzdött, mint hajdan Hunyady János, sőt még a felesége: báró Aporfalvy Maria Magdaléna is, karddal kezében, olyan bátor volt, mint egy második Zrínyi Ilona: de hiába! A hősiességet legyőzte a nagy számú vad tömeg . . .

— Rémséges dolgok történhettek ott.

— Ugy van. De nem akarom a borzalmas jeleneiket, hosszasan, részletesen elmondani. Elég az hozzá, hogy miután a kastély urát és urnőjét, s a cselédséget az oláhok legyilkolták: ak or neki estek a pénznek, a kamarának. Dőzsöltek három nap, és három éjjel. Azután felgyújtották a kastélyt; abból — a mit lehetett — előbb biztos helyre vitév.

— Iszonyú . . . iszonyú.

— Mondom kedves komám, hogy a boldogult ingó vagyónok egy részét megőrzés végett, ream bízták; és én azokat most mind magammal hoztam.

Illyenek: »Mariska anyjának több gré-

mántos karperece; atyjának drága kövekkel fölekesített arany mentekötője; a leánynak számára férerakott arany s ezüst neműek; részint edenyekben, részint készpénzben. A mellett csaknem minden házi ezüst evőeszköz; arany — s ezüstcsattok, gombok, — melyeket boldogult marossi Szögedy István uram még a mennyegzőjén viselt.

— Kunhalmi Zsigmond ekkor, egy csinos bőr kényeztetést vonszolt elő, sulya alatt csaknem meggörnyedvén; s fölnyitva, annak tartalmát, a becsületes csizmadia mesternek, eme szavakkal mutató meg:

— Nézze itt vannak!

— Sohase láttam életemben ennyi drágaságot.

— Bizony komám, ezek sok pénzt is érnek. Ezen drága kincseket — ismétlem — a Mariska szüel, haláluk előtt, mind ream bízták; miután sok rossz hírt hallottak az oláhok »szüeléről»; s miután nálam, — mint szegény embernél — nagyon híhető volt, hogy az oláhok kincset nem fognak keresni. De bátran is tehettem. Mert nemcsak az, hogy első unokatesver vagyok marossi Szögedy István urammal: de a mellett — mint érdéyi szegény földirtokos — (mig az voltam) sok adományaival ettem én a legmélyebb hala köt azért engem a boldogulthoz, s most már egyetlen leányához. Hát a ream bízott kincseket, a Mariska számára meg is akarom hűségesen őrizni. Talán a jószágos Isten megengedi, hogyha szüelét olyan szerencsétlenül jártak: ó, a kedves leány, még valaha boldog lehessen.

— En ugyan nem ismertem a Mariska szüelét: de Isten látja lelkeket, hogy a legmélyebb hazafias és keresztényi érzéssel veszek részt mégis a komám uram, és a Mariska fájdalomában. Isten idvezítse a halottakat a tulvilágon!

— Nálunk, Erdélyben az oláhok, kivétel nélkül mindenkint meg akarnak ölteni, a ki magyar. Sőt meg a védtelen nők és a tetetlen gyermekek lemészárlásaól sem irtoznak. És — a mint mondóm — éjjel alutakon, szerencsésen megmenekültem Mariskával; ott hagyva hazamat, jószágomat, kis birtokomat. És ide jöttem kedves komámhoz.

— Jól tette. Szívesen látom.

— Köszönöm.

— Ugyis régen volt már nálunk. Pedig volt idő, mikor komám, gazdasági ügyben Pestre fel-fel rándulva, szegény hazamat is többször meglátogatta Andor öcsémmel.

— Annak bizony már jó ideje. Mondhatom, hogy akkor sok jó napokat is töltötünk együtt gazdaságról, házi dologról, — no meg néha egy kissé politikáról is beszélgetve. Hiszen Magyar uram, annyira szerette mindig a politikát.

— Szegény, megboldogult anyámnak ekkor olyan nagy öröm is volt. Nagyon szerette Kunhalmi komám uramat: különösen pedig — mi tagadás benne — Andort. De me is érdemelte. Hiszen olyan jó tanuló volt, s olyan jól viselte magát. Hnem a zsidó gyerekek ugyanezek rettegték tőle. Ha megharagították: ötöt-hatot jól elpabolt.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Selyem damasztok 65 krtól. 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 fr 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 140 különböző minőség 2000 szín és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabőr és vámentesen hazhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldik Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájczla címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyez ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 5.

Egyedüli eladás DEBRECZENBEN:
BAUER és TÁRSA
cégnél

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékünkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékot észlelünk sietünk az legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünkkel az eset. számba se vesszük. Egy kis köhögés, fájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. — **A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése** amit — idejekorán használva. Egger kellemes ízű Sodapasztyillája csakhamar beszüntett (1 doboz ára 30 kr.) **A tüdő, torok és mellhajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek** — Egger külön ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal. (1 doboz 50 és 1 ft. Próbadoz 25 kr.) — Minden gyógyszerárán kaphatók. Főraktár: **Nádorgyógyssertár.**

(Dr. Egger Leó és Egger J.)
Budapest, Váci-körút 17.

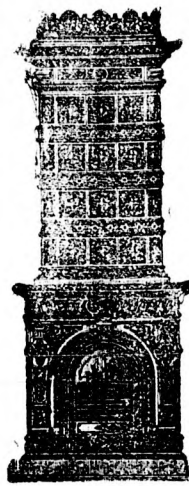
Megvételre keresek

250—300 drb. **közép finom nagy testű egészséges tenyésztésre alkalmas** anya juhot (birka) valamint a nevezett juhokhoz megfelelő számú kóst, a juhok szeptember havában lennének átveendők. A végső ár megjelölésével kérem a netáni ajánlatokat, alulirothoz intézni.

Kontsek György

földbirtokos.
Ábrahámfalu, u. p. Tót-Próna
Turóc megye.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és **teljesen tűzálló** anyagból készült fehér, továbbá színes, német, chamois- és majolika

cserépkályháit

valamint **diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit** melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítómunk végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el.

Főraktár Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szegletén a Bika szálloda mellett.

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

DEBRECZEN, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művelési kiképezésig fiú és leány gyermekek s felnőttek számára)

Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (Az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly igazgató zeneművész.

P. Nagy Zoltán tanár, Tóth Árpád tanár, Friedmann Samu tanár.

Felügyelőnö: Szotyori Nagy Károlyné Csilléry Gizella

Oktatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály: (Zenei dedó 7—8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály: (Kezdők számára) Két évfolyam.

Középső osztály: (Haladók számára) Három évfolyam.

Kiművelési osztály: Három évfolyam.

Karének osztály: külön a növendékek és külön ur-hölgyek számára.

Egyes osztályokba a növendékek korlátozott számban vételnek fel.

A tanórák a többi iskolák órához lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesíttetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgál.

Beiratások tartatnak d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

Az iskolai év szeptember 4-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szívesen szolgál az igazgató.

Debreczen, 1897. Augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly,
igazgató

Teleki-utca 2175. sz.

Telefon 230. sz.